

SCHAKEL

soml

ZOMER 2011 • 30e jaargang • nummer 3

Innovatief onderwijs

Inhoud

Column Rien Fait	3	BC Broekhin Swalmen/Reuver: méér dan een leerfabriek	11
Connect College: de leerling onderzoekt, de docent begeleidt	4	Nieuwe opleiding Art & Design van Niekée uniek in Limburg	13
Doceren aan NT2 Mundium vergroot je wereld	6	Technasium Lyceum Schöndeln: lesstof niet aanhoren maar ervaren	14
Mavo Roermond: succes in doorstroming van leerlingen	7	Loopbaanreflectiegesprekken bij Sint Ursula Heythuysen	16
Laptops voor dyslectische leerlingen Sint Ursula Horn	9	BC Broekhin Roermond motiveert leerlingen in kansklassen	18
Voor u gelezen: Wie heeft mijn kaas gepikt?	10	Column Jan Fasen	20

Colofon

Schakel is een uitgave van SOML:
Stichting Onderwijs Midden-Limburg
Postbus 975, 6040 AZ Roermond
tel. 0475-322324
soml@soml.nl
www.soml.nl

Redactie

Chantal Hamers
E chantal@kameleoncoaching.nl
Wies Kerbusch
E wkerbusch@ursula.nl

Fotografie

SOML-scholen en
Peter Wijnands

Redactieraad

(beoordeelt periodiek vorm en inhoud van Schakel)
Dhr. drs. M.J. Fait
Dhr. ir. P.G.A.J. Werter

Vormgeving en druk

Drukkerij Hub Tonnaer bv, Kelpen-Oler
ISSN 1384-3206

De volgende scholen horen bij SOML:

Bisschoppelijk College Broekhin

locatie Roermond T 0475-346666
I www.broekhin.nl
locatie Reuver T 077-4741802
locatie Swalmen T 0475-502137
locatie zorgcentrum T 0475-317780
I www.broekhinjenaplan.nl

Connect College Echt

unit havo-vwo T 0475-416111
unit vmbo T 0475-416113
I www.connectcollege.nl

Mundium College

Lyceum Schöndeln Roermond T 0475-345700
I www.lyceumschondeln.nl
Mavo Roermond T 0475-347100
I www.mavoroermond.nl
Niekée Roermond T 0475-345800
I www.niekee.nl
Mundium College locatie NT 2 T 0475-453618
I www.nt2mundium.nl

Scholengemeenschap Sint Ursula

locatie Horn T 0475-582121
locatie Heythuysen T 0475-492088
I www.ursula.nl

Een innovatief project op stichtingsniveau

Geef de leraar de ruimte

Ook deze keer weer een bijzondere Schakel. In de vorige uitgave 'Aangenaam, wij zijn SOML' hebben onze scholen laten zien wat ze te bieden hebben en waar ze trots op zijn. Het was een kennismaking in de breedte. In deze Schakel zoomen we in op innovatieve projecten. De SOML-scholen laten daarmee zien hoe ze zich onderscheiden van andere scholen in en buiten SOML, maar vooral hoe ook ze vorm geven aan de ontwikkeling en vernieuwing van het onderwijs.

In het Meerjarenbeleidsplan 2010-2014 accentueren we dat de SOML-scholen natuurlijk streven naar verdere onderwijsverbetering. Speerpunten daarin zijn: werken aan de verbetering van het vakmanschap, het onderwijs voor leerlingen meer betekenisvol maken en de onderwijsloopbaan van leerlingen optimaliseren. Uitdagend en stimulerend onderwijs kan veel verschijningsvormen hebben maar zal minstens betekenen: onderwijs met voldoende inhoud dat ingaat op de maatschappelijke context en de plaats van elke leerling in de huidige en toekomstige maatschappij.

In het meerjarenbeleidsplan hebben we verder aangegeven dat onze schooldirecties samen met hun leraren voor een onderwijskundige koers kiezen. Die keuzes kunnen verschillend zijn. Het goede daarvan is dat daarmee de keuzeruimte voor ouders en leerlingen wordt vergroot: niet elke school biedt hetzelfde.

Ook erkennen we dat goed onderwijs op verschillende manieren kan worden gegeven, met accenten die per school bepaald worden. Zo kan de ene school kiezen voor het speerpunt internationalisering, een ander voor een uitgebreid systeem van zelfwerkzaamheid, een derde voor beperking van huiswerk. Maakt een school zulke specifieke eigen keuzes, dan bevordert dat het eigenaarschap van leraren van wat de school biedt en dat is een kwaliteitsaspect bij uitstek.

Uit de uitwerkingen van de scholen in deze Schakel blijkt naar mijn mening heel duidelijk dat de scholen

een onderscheidende onderwijskundige koers varen en dat uitdagend en stimulerend onderwijs inderdaad veel verschijningsvormen kent. En ik ga er ook van uit dat de betrokkenheid van leraren bij de verschillende vernieuwingsoperaties optimaal is.

Over de betrokkenheid en de positie van docenten wil ik nog wel iets meer zeggen. Sinds het Actieplan Leerkracht van Nederland is voortdurend benadrukt dat de positie van de docent versterkt moet worden. Dat moet onder andere gebeuren door de professionele ruimte van leraren te vergroten. Onder professionele ruimte wordt verstaan de interne zeggenschap van de leraar ten aanzien van het ontwerp en de uitvoering van het onderwijskundig- en kwaliteitsbeleid van de school. Professionele ruimte behelst tevens rekenschap geven van de kwaliteit van het werk. Na het Actieplan Leerkracht hebben tal van beleidsnotities, codes, convenanten en zelfs wetsvoorstellen bevestigd dat er serieus werk moet worden gemaakt van de positieversterking van de leraar.

Als College van Bestuur staan wij daar van harte achter. De komende tijd beschouwen wij het thema professionele ruimte als een van de belangrijkste speerpunten van ons beleid. Het is een innovatief project op stichtingsniveau. In het najaar organiseren we voor het management van onze scholen enkele studiedagen met als doel het management zodanig toe te rusten dat ze samen met de docenten invulling kunnen geven aan de professionele ruimte. Als CvB zullen we ook op korte termijn het gesprek aangaan met de PGMR. Zij weten immers als leraar bij uitstek hoe goed onderwijs gegeven moet worden en hoe de

leraar samen met zijn collega's in de vaksectie of het team zeggenschap kan hebben over het ontwerp en de uitvoering van het onderwijsbeleid van de school.

Rien Fait

P.S. Mede namens mijn collega Kees Hoefnagel wens ik u een heel fijne vakantie toe!

Connect College: digitaal onderwijs motiveert vmbo-leerlingen

De leerling onderzoekt, de docent begeleidt

Hoe geef je goed onderwijs in het vmbo? Bij het Connect College in Echt geven ze daar een vernieuwende draai aan. De Columbusgroep van deze school biedt een afwisselende mix van internetopdrachten en traditionele lessen. Motiverend en uitdagend voor de leerlingen én inspirerend voor de docenten, blijkt uit het eerste pilotjaar.

Nick Roufs is teamleider onderwijs in het vmbo en coördineert de Columbusgroep, een enthousiaste club van pakweg twintig docenten die jongeren graag laten ervaren hoe je het meest leert. Vaak lukt dat niet met een boek, luisteren en huiswerk. Veel docenten missen de motivatie van leerlingen in de klas.

“We willen dat ze actief bezig zijn, hun eigen verantwoordelijkheid nemen, afwisselend en onderzoekend leren.” Aan het begin van dit schooljaar hebben veertig brugklassers van vmbo-basis en vmbo-kader daarom ieder een eigen laptop gekregen. De directie geeft de Columbusgroep de ruimte voor drie pilotjaren met ondersteuning.

Het eerste dat nu wordt afgerond is al succesvol, erkent Nick Roufs, die met de pioniers wekelijks om tafel zit om te bespreken hoe ze lesmateriaal kunnen digitaliseren, vakken integreren en leerlingen zelf hun eigen verantwoordelijkheid kunnen laten nemen.

Digitaal en praktisch onderzoeken

“We willen af van het traditionele onderwijs. Dus niet: de leerling pakt een boek, krijgt instructies van een docent. Nu krijgen ze een opdracht in It’s Learning op de laptop en zien ze digitaal de inleiding en de opdracht omschreven. Wat ga je onderzoeken, met wie, hoe snel? Waar kun je het best zoeken, waar moet je opdracht aan voldoen en waarop gaat de docent je beoordelen? De docent heeft hierin een begeleidende rol.”

Nick Roufs geeft bijvoorbeeld natuurkunde en vertelt dan over waterzuivering, wat het is, welke methodes er zijn. Vervolgens krijgen de kids vies slootwater en gaan ze onderzoeken wat de beste methode is om het te zuiveren. “Ik merk dat leerlingen heel enthousiast

zijn, ze willen graag afwisseling en zaken onderzoeken, praktisch bezig zijn.”

Ook docenten krijgen de smaak te pakken. “We motiveren elkaar, delen successen, bespreken hoe we onderwijs het best kunnen ontwikkelen en hoe we onszelf kunnen professionaliseren.”

Zonder boeken leren

Na de zomervakantie gaan de twee vmbo-klassen in het tweede jaar verder met ‘het ei van Columbus’, plus nieuwe eerstejaars. Een aantal vakken gaat zelfs zonder boeken aan de slag: geschiedenis, aardrijkskunde, natuurkunde, techniek en Nederlands. “Nederlands is koploper”, prijst Nick Roufs, “deze twee docentes werken met twee klassen samen in hun eigen lokaal, met werkgroepen in een roulatiesysteem. Zo is er bijvoorbeeld een instructietafel en een leeshoek en andere leerwerkplekken. Deze collega’s doen het heel goed en overtuigd.”

Nick Roufs en zijn collega’s bundelen de krachten in de cluster techniek. In het praktijklokaal kunnen jongeren leerwerkplekken gebruiken, in het theorielokaal ernaast krijgen ze instructies. “Zo hoeven ze niet elk lesuur te verplaatsen en op te starten. We willen graag klassen samenvoegen en theorie en praktijk goed verdelen. Leerlingen bereiden zich graag voor op werk en denken theorie niet nodig te hebben”, merkt Nick Roufs. “De samenhang is vaak niet duidelijk, dus ik ga uitleggen wat je bij techniek met natuurkunde kan. Dat stemmen we onderling af om herhaling te voorkomen. We laten vakken aansluiten op de sectoren en gaan meer projectmatig en vakoverstijgend werken om de doorlopende leerlijn beter neer te zetten.”

Hoog rendement

De Columbusgroep ziet dat leerlingen inderdaad hun eigen verantwoordelijkheid nemen voor hun leerproces, dat ze gemotiveerd zijn en minder snel afgeleid. “We gaan uit van een hoog rendement. Dat zie je nog niet aan de cijfers, prestaties, maar ik hoop op minder leerlingen die afhaken en minder lesuitval bij docenten. Als je ziet wat je leert in de onderbouw en wat je

daarvan nog weet in de bovenbouw, is dat minimaal. Door ze op de Columbus-manier iets bij te brengen, wordt kennis beter behouden en zijn jongeren beter voorbereid op hun latere werk en hun maatschappelijk leven. Die voorbereiding red je niet met alleen boeken en een proefwerk.”

“Wens niet dat het makkelijk is, wens dat u beter bent.
Wens niet minder problemen, wens meer vaardigheden.
Wens niet minder uitdagingen, wens meer wijsheid.”

J. Earl Shoaff, Amerikaans filosoof en ondernemer ‘The millionaire maker’

'Je eigen wereld wordt groter als je hier werkt'

NT2 Mundium, een bijzondere school

NT2 Mundium in Baexem heeft als voornaamste taak het doorschakelen van anderstalige leerlingen naar het reguliere Nederlandse onderwijs. Gemiddeld duurt dat anderhalf jaar. De jongeren krijgen 17 van de 35 lessen Nederlands. NT2 Mundium blinkt dus uit in taalonderwijs en zorgt er op deze manier voor dat de leerlingen goed worden voorbereid op hun vervolgopleiding.

Een bijzondere school met jongeren die afkomstig zijn uit alle delen van de wereld. De diversiteit in culturele achtergrond, maar ook het verschil in onderwijsverleden van de leerlingen, vraagt de docenten veel aandacht te schenken aan de aanleg en het vermogen van de leerling. Het niveau van het Nederlands wordt als leidraad genomen bij de indeling van de groepen. Dit zorgt voor klassen met een flinke diversiteit aan culturen. Er is dan ook een belangrijke taak weggelegd voor de mentor om de leerlingen een groep te laten vormen, waarin zij zich veilig en prettig voelen. Een voorwaarde om het doel, de Nederlandse taalvaardigheid te vergroten, te laten slagen.

Gemotiveerd en dankbaar

De leerlingen komen op school in een nieuw land, met nieuwe gewoontes en een nieuwe taal. Dat is niet altijd even makkelijk. Het is dan ook heel bijzonder om te zien hoe gemotiveerd en dankbaar de leerlingen zijn. Ze willen graag leren en dat maakt het werken met deze leerlingen zo fijn. Het begint met woordjes, woordjes worden zinnen en zinnen worden conversaties. Voor een docent Nederlands is dat proces prachtig om te zien.

Binnen NT2 Mundium staat het verwerven van de Nederlandse taal vanzelfsprekend op de eerste plaats. Dat is noodzakelijk om andere vakken te kunnen volgen, Nederlands is immers de instructietaal. Als nieuwko-

mer in Nederland zullen de leerlingen eerst de basisvaardigheden van het Nederlands moeten leren. Er zijn dan ook wezenlijke verschillen tussen eerste- en tweedetaalonderwijs. Aandacht voor de schoolse taalvaardigheid is een belangrijk punt binnen de NT2-didactiek. Onze school maakt gebruik van een methode gericht op de tweedetaalverwerving, maar daarbij moeten de docenten constant differentiëren naar verschillende taalniveaus. Daarbij worden verschillende strategieën gehanteerd om de leerlingen te helpen zelf problemen op te lossen, bijvoorbeeld bij tekstbegrip. Ook het woordenschatonderwijs is van groot belang op NT2 Mundium, waarbij we letten op de interpretatieve vaardigheden van de leerlingen.

Zelfvertrouwen

Niet alleen de Nederlandse taal is belangrijk om de jongeren te kunnen laten slagen in de Nederlandse samenleving. Door aandacht te besteden aan de Nederlandse cultuur en de gang van zaken in Nederland proberen we de leerlingen zelfvertrouwen te geven om hier aan deel te nemen. De leerlingen komen dan ook niet alleen met taalgerelateerde vragen, maar ook met vragen over zaken die wij in Nederland als vanzelfsprekend beschouwen. Anderzijds zijn er ook heel veel dingen die wij nog leren van onze leerlingen. Door het werken met deze leerlingen wordt je eigen wereld een stuk groter.

Voor de jongeren op NT2 Mundium is de docent méér dan alleen lesgever, hij/zij is ook een vertrouwenspersoon waarbij de leerling terecht kan voor een luisterend oor. Veel jongeren op onze school zijn alleen en missen hun familie, vrienden en thuis. Het is daarom erg belangrijk dat de school een plek is waar zij terecht kunnen met hun gedachtes en verhalen over wat zij allemaal meemaken of hebben meegemaakt.

NT2 Mundium is een plek waar docenten en leerlingen elkaar graag ontmoeten, een plek waar leren leuk is én een plek waar samen wordt gewerkt aan de toekomst. Als docent voel je duidelijk de meerwaarde die je aan de toekomst van de leerling meegeeft. Maar het zijn vooral de gemotiveerde leerlingen die het lesgeven op NT2 Mundium tot een feest maken.

Locatiedirecteur *Dorothe Brummans* over de meerwaarde van de havo-kansklas

Mavo Roermond: succes in doorstroming van leerlingen

“Bij de inrichting van de Mavo Roermond in 2006-2007 vonden wij onderwijskundige afstemming en optimale zorg voor de doorstroom van leerlingen tussen de locaties (inhoudelijk, organisatorisch, procedureel, warme overdracht en begeleiding) van het grootste belang. Dit heeft namelijk alles te maken met zorg voor leerlingen, talenten helpen ontwikkelen en begeleiding geven waar dat gevraagd wordt. Kortom: de meerwaarde geven die je als school aan kinderen kunt bieden.”

“Iedere school heeft andere normen en waarden, en natuurlijk ook andere pijlers. Bij de transitie van Stedelijk Lyceum Roermond naar Mavo Roermond in 2007 is besloten om deze pijlers goed op te stellen, gezien het imago van deze school. Goede en duidelijke kernbegrippen zijn essentieel voor het juiste imago in de regio. De ouders, en ook leerlingen, zijn zich bewust over wat men kan verwachten bij de school.

Huiswerkvrij en veilig

Bij mond-tot-mondreclame is het imago van de school voor een groot deel doorslaggevend. Ouders van nieuwe en huidige leerlingen menen dat de school een goed imago heeft, dat we bevestigen op de open dag en door de prestaties van de school. Ouders en leerlingen onderkennen ook de kernwaarden van de school. Met name de lessen van 40 minuten, de compensatie daarvan in flexlessen, de opvang in Leerhuizen, de duidelijkheid, vaste afspraken en geen lesuitval scoren erg hoog (circa 90%), net als de overzichtelijkheid.

Hoewel Mavo Roermond een goed imago heeft opgebouwd in de regio, is het voor de school belangrijk dat de kernwaarden ook duidelijk naar voren komen. Zo associëren we Mavo Roermond met *huiswerkvrij* en *veilig*, de twee grote pijlers van de school. Het zal

dan ook belangrijk zijn in de toekomst om deze pijlers verder te gaan gebruiken.

Havo-kansklas

Er zijn diverse mogelijkheden voor doorstroom tussen de Mundium-locaties: in meerdere leerjaren kan er sprake zijn van doorstroom van en naar Niekée en Lyceum Schöndeln.

Zo kun je van de havo-kansklas op Mavo Roermond naar havo-2, havo-3 en havo-4 op Lyceum Schöndeln.

- In december/januari komen de eerste signalen over mogelijke kanshebbers, het aantal geven we door aan Lyceum Schöndeln. Deze leerlingen volgen in de flexuren een speciaal lesprogramma, waarin we onderzoeken of de leerling de havo aankan (cognitief en qua studiehouding) en kijken in hoeverre de

lesstof aansluit en de leerling studievaardigheden nodig heeft.

- In maart/april is duidelijk welke leerlingen een duidelijke havo-indicatie hebben; de 'zeer waarschijnlijke overstappers'. Deze groep gaat in de flexuren verder met het aansluitingsprogramma naar havo-2, havo-3 en havo-4. Docenten Nederlands, Engels en wiskunde van Lyceum Schöndeln participeren in het lesprogramma en verzorgen een aantal lessen. De mentor begeleidt een introductieprogramma op de nieuwe locatie.
- Tijdens de bevorderingsvergadering in juni wordt beslist of de leerling doorstroomt naar de havo. Deze bevordering is onvoorwaardelijk.
- In augustus en december van het nieuwe schooljaar monitoren de 'oude' en de 'nieuwe' mentor de leerling. Mavo Roermond organiseert een terugkommiddag ter informatie voor de mogelijke nieuwe overstappers.

Bij de nazorg volgen we de doorstromers ook bij de instroom in de tweede fase en het behalen van het havo-diploma binnen de normale tijd. De cijfers volgen we nauwlettend en verbinden er conclusies aan op het moment dat het nodig is.

Voor andere doorstroomvarianten wordt een programma opgezet met dezelfde kenmerken als hierboven: tijdige signalering, voorbereiding en toetsing op haalbaarheid, nazorg en evaluatie.

De cijfers geven het volgende beeld:

In schooljaar 2008-2009:

14 mavo-leerlingen naar havo-2

In schooljaar 2009-2010:

12 leerlingen naar havo-2, 12 leerlingen naar havo-3

In schooljaar 2010-2011:

4 leerlingen naar havo-2, 11 leerlingen naar havo-3,

9 leerlingen naar havo-4

Mavo uniek in regio

Het mavo-concept is uniek in de regio, en de pijlers die aan het concept zijn verbonden geven een goede weergave van de activiteiten op school. In de brugklas staan de leerlingen van de basisscholen in ieder geval centraal, met daarbij hun ouders. Hun behoeften liggen voornamelijk op één lijn: iedereen verwacht goed, kwalitatief en persoonlijk onderwijs, waardoor jongeren binnen vier jaar tijd een waardevol diploma kunnen behalen.

Of: zoals een leerkracht uit een basisschool het verwoordt: 'Op de mavo maken jullie waar wat jullie beloven'."

Maatwerk in de zorg op Sint Ursula Horn

Leerlingen met lees- en schrijfproblemen, ze zijn er altijd al geweest. De laatste jaren wordt de problematiek gelukkig steeds beter onderkend en eerder gediagnosticeerd. Sint Ursula heeft passende zorg voor de leerling hoog in het vaandel staan en is daarom een speciaal project gestart om de dyslectische leerling te ondersteunen bij het lezen en schrijven. Er is gekozen voor een geavanceerd softwarepakket, Kurzweil, geïnstalleerd op een laptop.

Aan het begin van dit schooljaar werd het project gelanceerd voor een pilotgroep van dertig leerlingen. Momenteel wordt er geëvalueerd en bekeken of en hoe dit project volgend schooljaar breder in de school kan worden uitgezet.

Het softwareprogramma Kurzweil is een schitterend hulpmiddel waarmee de leerling tekst kan laten voorlezen terwijl hij of zij deze meeleest op het scherm. Het tempo kan de leerling zelf instellen zodat het naadloos aan de behoefte kan worden aangepast. Om de leerling bij ieder vak waarin grotere teksten een rol spelen te kunnen ondersteunen, dient het programma natuurlijk overal en altijd beschikbaar te zijn. Rosemary Brulet (dyslexiespecialist) en Erik van den Hout (ICT-coördinator) bogen zich vorig schooljaar over de vraag hoe dit voor leerlingen gerealiseerd zou kunnen worden. Uiteindelijk werd gekozen voor implementatie op laptops die via een leaseconstructie aan de leerling ter beschikking gesteld worden. Van de ongeveer zestig geregistreerde dyslectische leerlingen die Ursula Horn telt, tekende de helft in op dit pilotproject.

Vooral thuisgebruik

In september vond de aftrap plaats. De stap van boek naar Kurzweil-bestand is arbeidsintensief maar dankzij een gedegen aanlooptraject naar deze kick-off waren de eerste teksten van de vakken aardrijkskunde en

geschiedenis voor de leerlingen beschikbaar. Ook de docenten werden uitgebreid geïnformeerd. Hun werd het belang van Kurzweil als compenserend hulpmiddel bij dyslexie uit de doeken gedaan door specialiste Miranda van Lier.

Een inventarisatie, nu na een half jaar, leert ons dat de deelnemende leerlingen vooral thuis met Kurzweil aan de slag zijn. Het gebruik in de klas blijft nog wat achter. Op school tijdens de les ligt er vaak minder nadruk op het lezen en schrijven, en meer op luisteren en spreken. Daarbij is Kurzweil niet nodig of zinvol. Het werken met grotere teksten gebeurt vooral bij het huiswerk. Daarnaast is er een sociale drempel. De dyslect wil niet opvallen, wil niet in een uitzonderingspositie verkeren en zal zich daarom niet willen onderscheiden door het zichtbare gebruik van hulpmiddelen. Dit gevoel van 'er gewoon bij horen' is juist bij deze leeftijdscategorie bijzonder sterk. En ten slotte betekent het gebruik van de laptop in de klas natuurlijk ook dat je dat ding steeds mee moet slepen.

Veilig toetsen

Bij vakken waarbij teksten tijdens toetsen belangrijk zijn, zoals aardrijkskunde en geschiedenis en talen in de

bovenbouw, zien we de inzet van Kurzweil ook groeien. Om het mogelijk spieken op internet te ondervangen zijn er tien laptops ingericht, speciaal voor gebruik tijdens toetsen. Deze worden door de school beheerd en er wordt uitsluitend Kurzweil op geïnstalleerd. Veilig toetsen komt zo binnen bereik en dat moet de drempel voor gebruik tijdens toetsmomenten volgend schooljaar wegnemen. Het ultieme toetsmoment was natuurlijk het centraal schriftelijk eindexamen. Daarbij werden genoemde laptops voor het eerst ingezet. Zes leerlingen hebben tijdens het centraal examen gebruik gemaakt van de Kurzweil-software. Ze zijn onverdeeld enthousiast over de toegevoegde waarde die het bood.

Leerlingen enthousiast

Uiteraard is de doelgroep gevraagd hoe ze het project tot nu toe ervaren. Sien (havo 4): "Kurzweil helpt me met lezen en zo kan ik me concentreren op wat er eigenlijk staat. Bij toetsen is het heel fijn omdat ik dan niet over kleine woordjes heen lees en rustiger kan werken waardoor ik niet meer hoeft te stressen." Ook ouders zijn enthousiast: "Bij de vakken waarbij onze dochter Kurzweil mag gebruiken tijdens de toetsen zijn haar resultaten gewoon beter."

Voor u gelezen:

Wie heeft mijn kaas gepikt?

Veranderingen gaan snel, ook in het onderwijs en ze komen vaak onverwacht. Hoe speelt u daarop in? Ziet u veranderingen als een uitdaging of wordt u erdoor verlamd? Alle vier de personages in 'Wie heeft mijn kaas gepikt' worden geconfronteerd met snelle veranderingen en alle vier reageren zij anders als hun kaas plotseling op is.

De parabel zet ons aan tot nadenken in een luchtig, eenvoudig en boeiend verhaal. Dat is de kracht van de auteurs Spencer Johnson en Ken Blanchard. Zij laten u kennismaken met twee muizen, Snel en Snuffel, en twee minimensjes, Peins en Pieker, die in een doolhof op zoek zijn naar 'kaas'. Relatieve rust wordt onderbroken doordat 'ineens' de voorraad kaas op is. Zij gaan daar elk op een andere wijze mee om. Hoe gaat ú om met veranderingen, in uw privéleven of op het werk?

Elke dag waren de muizen en de minimensjes op zoek naar hun favoriete kaas. De muizen, Snel en Snuffel, zochten met hun goed ontwikkelde instinct naar de oude kruimelkaas waar ze dol op waren. De twee minimensjes, Peins en Pieker, gebruikten hun hersens boordevol opvattingen en ideeën - om een heel ander soort kaas te zoeken: Kaas met een hoofdletter K. Ze dachten dat ze met die Kaas gelukkig zouden worden en veel zouden bereiken.

Snel en Snuffel, de muizen, gebruikten de eenvoudige maar nogal inefficiënte methode van 'alles proberen en dan maar zien'. Peins en Pieker deden het anders: zij gebruikten hun hersens, dachten na en leerden van hun ervaringen. Soms brachten hun opvattingen en emoties hen echter in verwarring.

Na een tijdje gingen Peins en Pieker de Kaas in Kaasstation K als hún Kaas beschouwen. 'Wij hebben deze Kaas verdiend', zei Peins dan. 'We hebben er verdorie hard genoeg voor gewerkt'.

Op een ochtend kwamen ze aan in Kaasstation K en zagen dat de kaas op was. Voor de muizen was het probleem en de oplossing even simpel: de omstandigheden in Kaasstation K waren veranderd, dus besloten Snel en Snuffel dat zij ook moesten veranderen. De titel

van het boekje is gebaseerd op de verontwaardigde reactie van Peins en Pieker...

Een mensenleven staat nu eenmaal bol van veranderingen. Wat zou u doen als u niet bang was? Verwelkom het avontuur en neem dit dunne boekje lekker mee op vakantie!

'We willen meer zijn dan een leerfabriek'

De tijd dat een school er enkel was om te leren, ligt achter ons. Basisscholen en middelbare scholen zijn sinds 1 februari 2006 verplicht om het actief burgerschap en de sociale integratie van leerlingen te bevorderen. Maar hoe vertalen we die opdracht in het voortgezet onderwijs? Op Broekhin Swalmen-Reuver geven ze daar op inspirerende wijze invulling aan.

De Jenaplan-afdeling van BC Broekhin in Swalmen en Reuver wil meer zijn voor haar leerlingen dan een onderwijsfabriek. Ze wil een brede maatschappelijk functie hebben. Dat uit zich in een intensieve samenwerking met wijk, gemeente, sportverenigingen, jongerenwerk en niet te vergeten primair onderwijs. Volgend jaar start er een samenwerking met de stichting Wel.kom in Roermond. "We willen onze leerlingen ook na school-

tijd iets extra's bieden. Onze bemoeienis houdt niet op bij de huiswerkbegeleiding."

De school is van ons allemaal

Afgelopen jaar heeft de school ervaring opgedaan met de brede school: er waren workshops door ouders, er was een judoproject, een workshop free run, een info-avond over cyberpesten, leerlingen gaven com-

puterles aan ouderen. Ook was er in samenwerking met basketbalspeler Henk Pieterse een project rond pesten. Vanuit zijn expertise als basketbalspeler kwam hij de leerlingen laten ervaren hoe het is om gepest te worden. Met zijn lengte van 2.11 m was het in ieder geval een peulenschil om ze te laten voelen hoe het is om de 'kleinste' te zijn. Een ander prachtig en geslaagd initiatief was de nationale straatspeldag, waaraan 17 leerlingen deelnamen als begeleider. En verder was er de musical, opgevoerd door, maar niet alleen voor leerlingen. In Reuver werden de bewoners van het bejaardenhuis persoonlijk door leerlingen opgehaald om te komen kijken naar de opvoering van hun musical, en ook de basisschool was uitgenodigd. Zo integreren jong en oud, en leren de leerlingen een heleboel sociale vaardigheden in de praktijk.

Volgend jaar start de school op een vaste dag in de week met een naschools aanbod. En dat aanbod mag je gerust breed noemen: het gaat van het maken van een rap en een kennismaking met verschillende muziekstijlen, tot sporttoernooien in samenwerking met sportverenigingen. Eigenlijk behoort alles op het gebied van sport en cultuur tot de mogelijkheden; het draait om de integratie van school – thuis – vrije tijd. Dit alles onder het motto: 'De school is van ons allemaal'.

Meer zelfvertrouwen

Dit brede programma wierp al meteen zijn vruchten af. De leerlingen tonen meer zelfvertrouwen, en er is minder ruzie. De binding met school wordt sterker, ze zijn echt trots op hun school, mogelijke uitvallers krijgen een kans zich te profileren op maatschappelijk aanvaarde wijze, vroegtijdig schoolverlaten wordt tegengegaan.

Een ander niet uit te vlakken en minstens even belangrijk effect is dat docenten de leerlingen in een totaal andere rol zien. Ze ontdekken talenten bij hun leerlingen die ze in de klassensituatie nooit zouden kunnen zien. Dat biedt nieuwe groeikansen in de relatie: "Ik zag dat jij dat gisteren heel goed aanpakte met die kinderen van de basisschool."

Het is dan ook niet verwonderlijk dat leerlingen uit zichzelf komen vragen of ze mee mogen doen.

Vakcollege

De brede school is niet het enige initiatief van Broekhin Swalmen-Reuver. Vanuit het devies '*Samen zijn we sterk, krachten moet je bundelen*', start op 1 augustus 2011 het Vakcollege Techniek. Dit is een zesjarig traject in samenwerking met het mbo en het bedrijfsleven, ontstaan vanuit de schreeuwende vraag naar goede vaklui voor de toekomst. De leerling stapt vanaf leerjaar 1 in en wordt zes jaar lang opgeleid voor een baan als vakvrouw of vakman met een startkwalificatie op minimaal niveau 2. De beslissing of een leerling kan deelnemen wordt genomen in overleg met het primair onderwijs, de ouders en natuurlijk de leerling zelf.

Vanaf de brugklas krijgen de leerlingen stages, nemen kijkjes in bedrijven, krijgen gastlessen vanuit het be-

drijfsleven en wordt er zo'n twaalf uur per week aan praktijk besteed. Vanuit het bedrijfsleven krijgt de school tips om ook expliciet meisjes voor dit traject te interesseren; want in de techniek zijn ook fijne vingers broodnodig.

Schooljaar 2012-2013 gaat het Vakcollege Zorg van start. Op Broekhin hebben ze er nu al zin in.

Niekée: Art & Design brede artistieke media opleiding

Nieuwe kans voor leerlingen met een artistieke leerstijl

In augustus start Niekée samen met Gilde Opleidingen en SintLucas/de Eindhovense school de nieuwe opleidingen Mediavormgever Art & Design, mbo-niveau-4.

De creatieve industrie is een verwarrende term voor de industrie die speerpunt maakt van moderne media, mode, kunst en andere zaken met een beeldend artistieke inslag. Creativiteit is een zeer gewaardeerde hersenkwaliiteit en geen privilege voor deze industrie. Ik heb een heel creatieve boekhouder en ben daar heel blij mee. Maar we behelpen ons maar even met deze term.

Boost voor je motivatie

Wel heeft de psychologie (Gardner, Holland) al lang aangetoond dat leerlingen diverse leerstijlen hebben. Een groep leerlingen heeft een artistieke leerstijl (Holland) en zijn beeldknip (Gardner). Veel van deze leerlingen ervaren het klassikale cognitief gerichte onderwijs als weinig motiverend en klemmend voor hun ontwikkeling. Voor deze leerlingen geeft de nieuwe opleiding een kans om hun leerstijl, motivatie en persoonlijke groei een boost te geven.

Toelatingseis voor de opleiding is een afgeronde vmbo-K/G/T, of overgang van 3 naar 4 havo/vwo. En een intake waarin we middels het portfolio en gesprek toetsen of de leerling beschikt over de bovengenoemde leerstijl. Bij de recente intakegesprekken zijn veel leerlingen met een havo/vwo-achtergrond. Zij kunnen de 4-jarige opleiding mogelijk in 3 jaar afronden en dan doorstromen naar het hbo, wat 60% van gediplomeerde mediavormgevers doet.

Het curriculum bestaat uit: 2-dimensionaal vormgeven (grafisch, audiovisueel), 3-dimensionaal vormgeven (productvormgeving), autonome kunst, kunst- en cul-

tuurgeschiedenis, typografie, kunstprojecten, internationalisering, Engels, Nederlands, rekenen, loopbaan & burgerschap. In de opleiding loopt de leerling twee keer een half jaar stage.

Uniek in Limburg

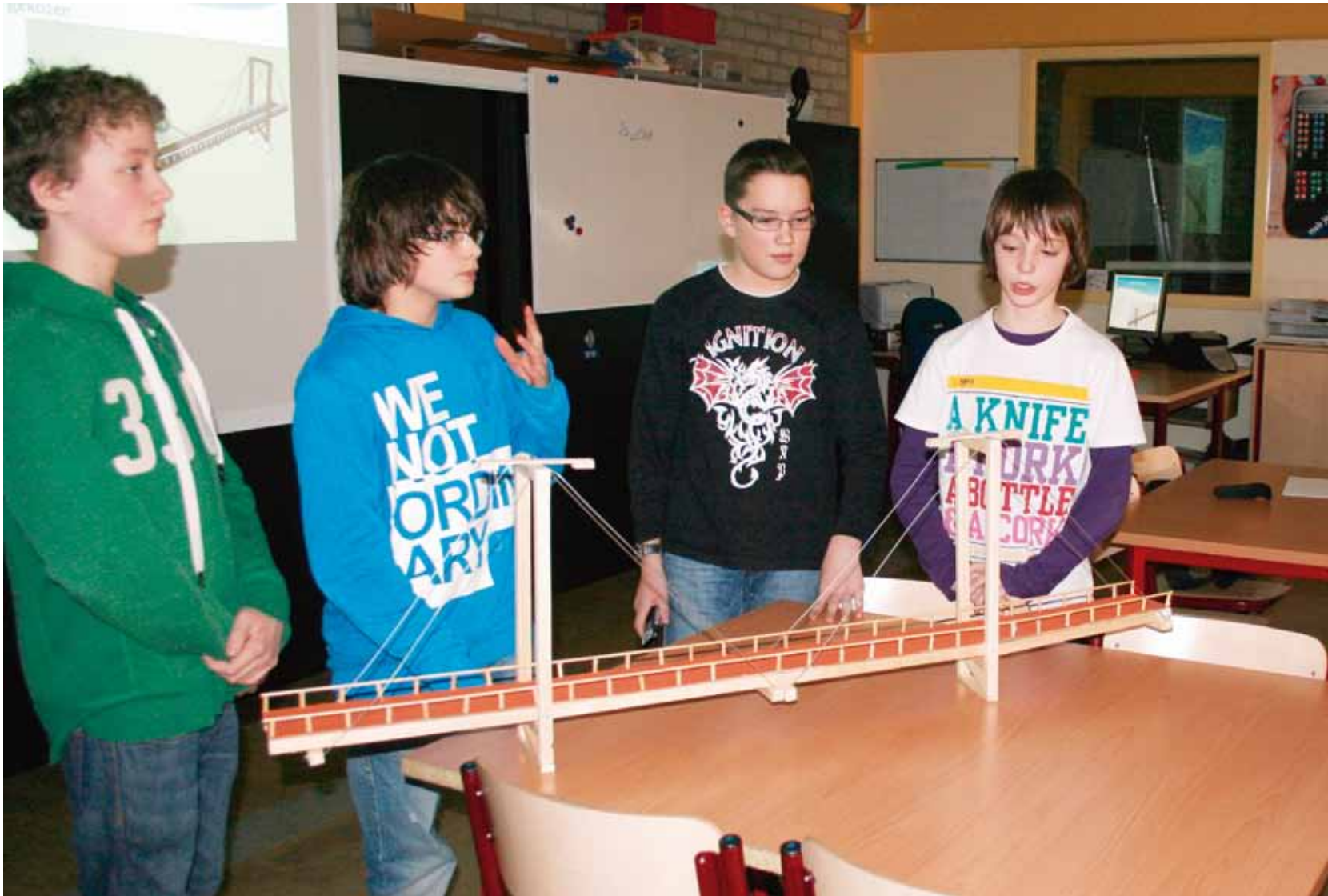
Deze opleiding is uniek in Limburg en sluit naadloos aan op de opleiding Grafimedia van Niekée. Het inspirerende gebouw van Niekée geeft een extra stimulans aan de beeldknippe jongeren. De opleiding is ook

een aanvulling op SintLucas en Gilde Opleidingen die inhoudelijk nauw betrokken zijn en blijven bij Art & Design. Op 6 juli zullen de drie Colleges van Bestuur dit in een feestelijke bijeenkomst bevestigen met een ondertekening van deze samenwerking.

Het eerste jaar starten we met 25 leerlingen. Voor meer info kunt u zich wenden tot Niekée.

Sjef Drummen, Niekée

'Lesstof ervaren in plaats van aanhoren'

“Vraag zoveel je wilt maar je krijgt geen pasklaar antwoord. Wél een hint waarmee je je opdracht verder kunt onderzoeken. Het mag ook best een keer goed fout lopen. Als je er maar van leert en groeit.” Dat is kort en krachtig de essentie van het vak Onderzoek en Ontwerpen (O&O), de spil van het Technasium van Lyceum Schöndeln.

Alle brugklassers en de helft van de tweedejaars volgt komend schooljaar het Technasium, een succesformule voor beter bètaonderwijs in havo en vwo. Leerlingen werken aan echte opdrachten op het terrein van natuur, techniek en gezondheid. Een instelling of bedrijf vraagt je om een opdracht uit te voeren, waarbij je in de rol treedt van iemand die een bepaald beroep uitoefent. Je presenteert het eindproduct ook aan de opdrachtgever. Tijdens de uitvoering van een dergelijk project ervaar je wat er bij zo'n proces komt kijken en doe je kennis op over interessante onderwerpen. Zo leer je ook je werk in te delen en samen te werken. “Het was een gat in onderwijsland”, ziet Patrick Raemaekers, samen met Nicole Koolen en Mark Tinnemans kartrekkers van dit Technasium. “Zeker in de onderbouw was te weinig techniek in het onderwijs. Terwijl de technieksector staat te schreeuwen om mensen met bepaalde vaardigheden.”

Realistische opdrachten

Vaardigheden zoals met machines omgaan, technisch tekenen, onderzoeken, een werkstuk en planning maken, een project presenteren. Werkgevers in de bètasector vragen nu Technasium-leerlingen voor realistische opdrachten. Dat is erg wettelijk voor leerlingen, merken de docenten. “Traditioneel doen wij het trucje voor en doen zij het na, nu gaan ze zelf het trucje onderzoeken. Ze gaan het bedrijf bezoeken en kijken hun ogen uit. En ook de eindpresentatie aan deze opdrachtgevers die ze beoordelen, vinden ze heel spannend”, verwoordt Nicole Koolen.

Een leerling krijgt op het Technasium ruim de gelegenheid om kennis te maken met de moderne wereld van bèta en techniek en beroepen waar ze zelf niet

snel aan denken, zoals in de weg- en waterbouw of voedingsmiddelentechnologie. Daar komt ook bij dat jongeren leren hoe ze zichzelf en hun product of visie moeten presenteren.

Spiegel voorhouden

Maar het is vooral belangrijk om te ontdekken waar je goed in bent. Dat vergt van de docent dat hij de leerling niet antwoordt maar een spiegel voorhoudt om hem of haar de vervolgstap te laten maken. “Een groepje mag best een paar lessen een heel andere koers volgen of inschattingfouten maken”, zegt Patrick Raemaekers. “Dat is nodig om out of the box te kunnen denken. Als ze er maar van leren en groeien. Wij beoordelen niet de kennis maar de houding, het proces van samenwerken en het eindproduct plus de presentatie aan de opdrachtgever.”

Verder verzorgen mensen uit het bedrijfsleven gastlessen. “De Maasnielderbeek loopt deels gekanaliseerd langs akkers. Iemand van het Waterschap komt iets vertellen over meanderen en geeft uitleg over de flora en fauna ter plekke. Daarna kunnen leerlingen bij O&O aan de slag met het zo natuurlijk mogelijk maken van dat stukje beek.”

Creativiteit en eisen combineren

Het Technasium verbindt denken met doen en schept optimale voorwaarden voor het ontstaan van samenhang in de beleving van een leerling. Jongeren worden bij hun creativiteit niet gehinderd door financiële of wettelijke kaders van de opdrachtgevers. Het is natuurlijk de uitdaging om de originele ideeën te combineren met de realistische eisen.

Mooi voorbeeld daarvan, is dat leerlingen een brug in het fietspad bedacht hadden, om het stuk grond dat de eigenaar niet wilde afstaan, te omzeilen.

En heel verrassend noemt Nicole Koolen het plan van een groepje leerlingen dat de opdracht kreeg een groentesnack te ontwikkelen. “Ze hadden een vergeeten groente opgesnord, een ouderwets knolgewas en er eigentijdse chips van gemaakt. En lekker dat het was.”

Wie ben ik, wat wil ik, wat kan ik?

Praten met leerlingen doen we allemaal, elke dag, elk lesuur. Waarschijnlijk denken we er niet eens bewust bij na. Maar bij de keuzebegeleiding wordt het toch een iets ander verhaal. Hoe begeleiden we leerlingen naar de juiste beroepsrichting of vervolgopleiding? Hoe behoeden we ze voor een verkeerde keuze? We hebben allemaal het beste met de leerling voor. Maar soms moet en kan het nog beter dan best.

Verleden jaar is Stichting Platforms VMBO het project Loopbaanreflectiegesprekken gestart. Doel is de leerling een bewuste en passende keuze te leren maken voor zijn toekomst. Maar hoe doe je dat op de beste manier? De stichting meent het antwoord te hebben gevonden in loopbaanreflectiegesprekken. In december reisden tien collega's en schoolleiders van Ursula Heythuysen af naar Arnhem voor een training in deze speciale gesprekstechniek. Ze kwamen onverveerd enthousiast terug.

Goed zelfbeeld

Om een goede keuze te kunnen maken, moet de leerling een goed zelfbeeld hebben en weten of het werk dat in de toekomst op hem wacht, ook echt bij hem past. Leerlingen kiezen hun vervolgopleiding echter voornamelijk op basis van afstrepoen: als alles weggestreept is wat ze niet willen, blijft de 'juiste' keuze vanzelf over. Een negatieve keuze dus. Dat dat niet de juiste weg is, blijkt uit het gegeven dat velen al gauw van studierichting veranderen of zelfs helemaal stoppen met studeren. Ze hebben geen realistisch beeld van het werk dat bij de gekozen opleiding hoort, en ook geen idee van hun eigen talenten en sterke kanten.

Met de reflectiegesprekken wil Ursula bereiken dat de leerlingen inzicht krijgen in zichzelf:

- Wie ben ik (zelfbeeld)?

- Wat wil ik (interesses)?
- Wat kan ik (mogelijkheden)?
- Waar ga ik voor (ambities)?
- Waar sta ik voor (overtuigingen en motieven)?

Om achter het antwoord op deze vragen te komen is reflectie essentieel, maar uit onderzoek is bekend dat jongeren daar een grote weerstand tegen hebben. Het is zelfs zo dat jongeren het überhaupt niet kunnen, hun brein is er nog niet rijp genoeg voor. Wel

kunnen we door oefening de hersenen hierop verder ontwikkelen. Dus eigenlijk door te doen wat u en ik al jarenlang intuïtief doen, alleen komt het erop aan het op de juiste manier te doen. En daarvoor is de training loopbaanreflectiegesprekken ontwikkeld.

Goed kiezen kun je leren

De collega's in Heythuysen die op training zijn geweest, ervaren het als zeer waardevol dat de training aanknopingspunten biedt om met de leerling een zodanig

gesprek te voeren, dat het nieuwe inzichten en perspectieven biedt die vanuit hemzelf komen en niet van buitenaf aangedragen of opgelegd zijn. Er is expliciet aandacht voor het vormen van een realistisch en passend werk- en toekomstbeeld. Het is niet meer: "Wat lijkt jou nou leuk om te gaan doen?" maar: "Waar wil jij moeite voor doen?" De leerling moet zelf aan de slag, hij wordt eigenaar van zijn eigen keuzes. Vanuit elk gesprek vertrekt de leerling met voorgenomen acties en/of leervragen. Hij moet gaan netwerken: zelf contacten opbouwen en onderhouden op de arbeidsmarkt. Dit blijkt zo goed te werken, dat de gesprekstechniek komend schooljaar eimplementeerd wordt onder alle Heythuysense collega's.

De bal ligt bij de leerling

Het bijzondere is dat het gesprek niet vanuit een belevende helicopterview gevoerd wordt, omdat we met de beste bedoelingen denken te weten wat goed is voor de leerling. De bal wordt consequent teruggelegd bij de leerling: 'Wat doet dit met jou?' Er wordt niet tegen, maar met de leerling gepraat. De leerling leert verbanden te leggen tussen successen en teleurstellingen in de voortgang van het keuzeproces. Dit brengt bij de leerling een actief denkproces op gang, en een bewustwording van de eigen gevoelens. Zijn bevindingen worden telkens gerelateerd aan zijn ambities en (on)mogelijkheden. Zo zet hij steeds een volgende stap om zicht te krijgen op zichzelf en op het werk dat bij hem past.

Wat is een loopbaanreflectiegesprek?

Een loopbaanreflectiegesprek is een dialoog; er wordt niet tegen, maar met de leerling gepraat. In een dergelijk gesprek staat de toekomst centraal. Een loopbaanreflectiegesprek gaat altijd uit van een recente ervaring of gebeurtenis die belangrijk is voor de leerling. Deze gebeurtenis wordt geabstraheerd: is de manier waarop je reageerde of hoe je je voelde ook herkenbaar in andere situaties? De begeleider dient steeds aan te

sluiten bij wat de leerling zegt, het draait om het stellen van de juiste vragen op het juiste moment. Advies, feedback en informatie zijn alleen van belang als ze aansluiten bij een concrete vraag of ervaring van de leerling en als ze nodig zijn om de volgende stap te ondernemen. De bal ligt bij de leerling, hij reflecteert, gaat netwerken en zoekt antwoord op zijn leervragen; hij is eigenaar van zijn eigen loopbaanontwikkeling.

Collega Djoke van der Meulen over de training:

"De training was heel praktisch, we oefenden in het bedenken van goede vragen, passend bij de fase waarin een leerling zich bevindt. Weet ze al wat ze eigenlijk wil in haar leven? Welke baan/opleiding zou daar bij passen? Hoe bereik je die droombaan? Wie heb je daar bij nodig? De essentie van de training is dat de docent de goede vragen stelt, maar de leerling zoveel mogelijk het werk doet.

Ik leerde ook iets over mezelf. Namelijk dat ik soms achterover moet gaan zitten en rustig wachten op een reactie. Want zodra er geen antwoord komt, hup drie andere vragen ... Dat kan averechts werken. Dat was een eye-opener voor me.

Ik had echt het gevoel dat leerlingen met wie ik op deze manier gesproken heb, zelfbewuster werden, en de overtuiging kregen dat ze een goede keus gingen maken, dat het hun eigen verantwoordelijkheid was.

Niet dat ze als een blad aan een boom omsloegen, maar soms zijn juist kleine veranderingen een aanzet tot meer eigenwaarde. Daarom was het voor mij een waardevolle training en ik verheug me erop vaker te gaan gebruiken wat ik geleerd heb."

Een nieuw schooljaar, een nieuw geluid

In het nieuwe schooljaar gaat BC Broekhin Roermond een totaal nieuwe koers varen. Geraakt door het gegeven dat leerlingen die noodgedwongen hun schoolcarrière een niveau lager moeten vervolgen, vervolgens de rest van hun schooltijd gedemotiveerd en teleurgesteld in de klas zitten, vonden schoolleiding en docenten samen een oplossing hiervoor: ze keren de zaak eenvoudiger om.

In plaats van 'afstroomschool' wordt Broekhin een 'opstroomschool'. In plaats van tegen leerlingen te zeggen: 'Sorry, je hebt je best gedaan, maar het niet gered', gaan leerlingen hun eigen keuzes maken, hun eigen weg uitstippelen om zo hogerop te komen. In plaats van te accepteren dat leerlingen 'nou eenmaal' gedemotiveerd raken als ze naar een lager niveau moeten, is er gezocht naar een manier om de leerlingen een positieve schoolcarrière te laten ervaren. En dan niet simpelweg door het geven van een schouderklopje af en toe, maar door hen eigenaar te maken van hun eigen ontwikkeling.

De organisatie

Met ingang van het nieuwe schooljaar gaat de verdeling van de brugklassen op de schop. Er worden 'kansklassen' gecreëerd, een naam die al veelzeggend genoeg is. Weliswaar zijn er nog steeds vmbo(+)-, havo- en vwo(+)-brugklassen, in elke klas zitten drie groepen leerlingen: leerlingen die het niveau net halen en extra ondersteuning nodig hebben, een middengroep die zich positief ontwikkelt en prima op zijn plek zit, en een groep die zich in het grensgebied bevindt van de onderhavige en de hogere groep; leerlingen van wie nog moet blijken of het vmbo-tl of havo gaat worden, of havo of vwo. Om te voorkomen dat leerlingen terug moeten stromen, zijn de brugklassers voorsn

'voorzichtig' ingeschaald: liever reëel geplaatst dan te hoog. Elke leerling krijgt immers nog volop de kans om door te stromen. En in tegenstelling tot afstromen is doorstromen een succeservaring en die geeft motivatie!

Een middag in de week zijn er voor de hele brugklaslaag drie aaneengesloten lessen ingeroosterd voor speciale lessen. In de eerste periode zullen er taal- en rekenlessen worden gegeven, en studievoordigheden aangeleerd. De leerlingen krijgen in deze periode de kans om te wennen en hun eigen vaardigheden goed te leren kennen. Maar natuurlijk heeft niet ieder kind het hele jaar extra

ondersteuning nodig. Er zijn genoeg kinderen die op het juiste niveau rekenen en lezen, het zou onzin zijn om hun het hele jaar extra ondersteuning te bieden. Daarom wordt er vanaf periode 2 gedifferentieerd. Wie dat nodig heeft, kan nog extra ondersteuningslessen krijgen. Aan de andere kant zit een groep die juist extra uitdaging nodig heeft en zich de tanden stuk wil bijten op moeilijke leerstof: de leerlingen in het tussengebied tussen twee niveaus. Die groep wordt een specifiek opstroomprogramma geboden. Dit is geen standaardprogramma, per periode wordt gekeken wat de groep nodig heeft en daar worden de lessen op aangepast. De middengroep wordt uitgedaagd door

keuzeprojecten met een scala aan onderwerpen als sport, journalistiek, sterrenkunde, filosofie. Periode 2 en 3 kenmerken zich door een cognitieve invulling van die projecten, in periode 4 zal het programma meer gevuld worden met sportieve en creatieve uitdagingen.

De pedagogiek

De ruimte die gecreëerd wordt door deze manier van werken, maakt andere dingen zichtbaar dan alleen vakresultaten. Het mes snijdt aan twee kanten, deze manier van omgaan met kansen en mogelijkheden betekent ook een verrijking voor de docent. Hij krijgt veel meer informatie over de motivatie van het kind.

Door de andere manier van omgaan met de leerling, met de leerstof, gaat hij als vanzelf ook anders naar het kind kijken: breder, beter, secuurder. Immers, waarom vindt hij dat een leerling deze bepaalde lessen nodig heeft? Hoezo kan de leerling doorstromen naar een hoger niveau? Hij gaat een intensere relatie aan met de leerling, er worden emoties uitgewisseld. Dat werkt naar beide kanten motiverend.

De didactiek

Het mooie is dat er een kruisbestuiving plaatsvindt met het gewone vakonderwijs. Ook dat wordt sterker door samen anders naar leerlingen te kijken. De banduren

bieden ook een prachtige mogelijkheid om bijvoorbeeld het gymnasiale en internationale karakter van de school nadrukkelijk naar voren te laten komen. Op didactisch gebied staan de ontwikkelingen niet stil. Een groep van 23 docenten is zich aan het scholen in een manier van toetsen die meer handvatten geeft om te bepalen of op reproductie, toepassing of inzicht getoetst wordt. Een natuurlijk gevolg hiervan is dat collega's hun lessen anders gaan samenstellen en beter kunnen differentiëren. Het wordt immers duidelijker op welke vlakken de leerlingen extra ondersteuning nodig hebben. Deze groep voorlopers zal het komend schooljaar deze kennis met hun collega's delen, zodat de school straks één gemeenschappelijke taal heeft voor het bespreken van de cognitieve ontwikkeling van de leerlingen. Dan heeft de school alles in huis om het mooiste te bereiken dat er is: onderwijs dat leerlingen nieuwsgierig maakt en ruimte geeft om met hun eigen vragen aan de slag te gaan. Van passieve consument naar actieve onderzoeker.

What about...?

Wat betekent dit alles voor de docent? De zoveelste pilot, de zoveelste lastenverzwaring? Driewerf neen. Ook voor de docent betekent het een verfrissing en een nieuwe kans. Er komt meer ruimte om naar de ontwikkeling van de leerling te kijken. Hij krijgt de kans zijn hobby of fascinatie in de school in te brengen. En dat voor leerlingen die daar zelf voor gekozen hebben en dus gemotiveerd zijn. Het personeel van Broekhin gaat ervoor!

De professional

Bij tijd en wijle wordt onze taal uitgebreid met nieuwe woorden. Vaak een verrijking, af en toe een opmaat naar verloedering. Ook in het onderwijs duiken geregeld nieuwe woorden op. Vakjargon heet dat dan. Taal waarmee een beroepsgroep zich gelegitimeerd afschermt van de rest van de bevolking. Ze maakt er zinnen mee die een buitenstaander niet begrijpt. Zelfs binnen de school oorzaak van veel gedoe.

Neem nou zo'n woord als 'professional'. Niet echt nieuw, maar zo'n twee jaar al hangt het in gouden letters in elke directiekamer. De verbeterplannen van Marja en Halbe zullen verbleken onder de glans van scholen waar slechts professionals werken. De praktijk leert me echter dat mijn schare fans onder leraren niet rechtvevredig groeit met de keren dat ik hun oproep om toch vooral professional te zijn. Eerder is verontwaardiging mijn deel.

Een woord heeft geen betekenis in zichzelf. Mensen geven betekenis aan woorden. Hoe zouden we het begrip 'professional' kunnen duiden? Laat ik een beroep als voorbeeld nemen dat een krachtig beeld neerzet van een professional. De meesterkok!

Alvorens de meesterkok ook maar één ingrediënt aanraakt, bestaat het resultaat van de uiteindelijke creatie al in zijn hoofd. Smaak, vorm, kleur, omvang van het gerecht én de gewenste reactie van zijn gast zijn uit-en-te-na doordacht. Zijn werkwijze is bepaald. Pas dan gaat hij aan de slag. Wanneer de meesterkok zijn resultaat zou bepalen zoals we dat in het onderwijs doen, dan zou een crème brûlée al ras verworden tot een bakje gekookte vanillepudding. Resultaat is iets anders dan een doelstelling.

Een meesterkok weet verder dat hij zonder zijn rôtisseur, zijn saucier of zijn casseroles - mooi vakjargon overigens - reddeloos verloren is. Hij weet dat hij in zijn eentje niets kan. Dat kwaliteit zoveel betekent als samenwerken.

vader van Jasper en Sander, echtgenoot van Vivian,
wandelaar van Zohra,
levensmotto: worden wie je bent

buitenshuis: voorzitter Centrale Directie Connect College
In die rol probeer ik dagelijks vorm en inhoud te geven aan leiderschap
dat maximale ruimte biedt aan onze leraren om vernieuwend en
ondernemend te zijn.

Hij weet ook dat zijn gasten kritisch zijn en de uitdaging zoeken van iets nieuws, iets moois, een onverwachte smaak die hen zomaar in vervoering brengt. Dat creativiteit voorwaarde voor vernieuwen is. Dat zonder vernieuwing de gast vertrekt.

Vakinhoudelijk is de meesterkok de top. Hij zal er alles aan doen die top te behouden ook wanneer vertrouwde technieken losgelaten moeten worden. Veranderen is voor hem geen diskwalificatie van het verleden, maar een kwalificatie voor de toekomst.

En hoe, denkt u, zou een gast zich voelen wanneer hem nooit de vraag werd gesteld: "Heeft het gesmaakt meneer?" En hoe radeloos zou een meesterkok zijn die het antwoord op die vraag nooit zou kennen?

Vanuit dit voorbeeld terug naar onze praktijk. Wie is professional? Hij die het resultaat voor zijn leerlingen scherp voor ogen heeft, zijn manier van werken daarop afstemt, het resultaat per se samen met anderen wil realiseren, de verleiding zoekt om creativiteit en vernieuwing in dienst te stellen van het verbeteren van zijn vakmanschap en last but not least, hunkert naar het antwoord op de vraag: "Bevalt het resultaat?"

Het zijn mijn beelden bij het woord professional. En dat krijgt pas betekenis wanneer we professionaliteit gaan delen. Elkaar laten delen in wat we iedere dag doen en vooral waarom we het zo doen. Zoals het een echte meesterkok betaamt.